

Kiertokoulu/Kamminrakennus OSA I

Valokettu kuorii hirttä.

□

Sisällys

- [1 Johdanto](#)
- [2 Päiväkirja](#)
 - [2.1 Maanantai](#)
 - [2.2 Tiistai](#)
 - [2.3 Keskiviikko](#)
 - [2.4 Torstai](#)
 - [2.5 Perjantai](#)
- [3 Yhteenvedo](#)

Johdanto

Kiertokoulu alkoi maanantaina 23. heinäkuuta 2008 ja päättyi perjantaina. Kiertokoulu pidettiin Valoketun ukin maatilalla Juuan lähistöllä. Osallistujia oli yhteensä seitsemän henkilöä, mukaanlukien koollekutsuja. Osa meni jo sunnuntai-iltana yöksi maatilalle ja myös yksi osallistujista saapui paikalle keskellä yötä.

Päiväkirja

Maanantai

Ensin rakennettiin veistopukit ja rossipohja, eli kuusi kelopölkkyä vaateriin asetettuna. Kelopölkkyt asetettiin seuraavasti: keskelle laitettiin pölkky, johon naulattiin yli 2m pituinen lauta. Laudan avulla laitettiin kuusi pölkkyä keskipölkyn ympärille niin, että niiden väli toisiinsa nähden oli 2m. Pölkkyt kaivettiin maahan, jotta ne pysyisivät tukevasti paikoillaan. Seuraavaksi yhdestä pölkystä sahattiin

moottorisahalla sopivan korkuinen (? cm maasta) ja sen pinta tasoitettiin vaateriin (vaakatasoon) vatupassilla. Sitten kaikki muut pölkkyt sahattiin ja laitettiin vaateriin ensimmäisen pölkyn mukaan. Lopuksi pölkkyihin piirrettiin tarkka hirsikehikon ulkoreunan linja (oikea tapa on tehdä linja pelkkahirsien sisäreunan mukaan) ja sahattiin viivojen ulkopuolelta palasia pois, jotta linjat näkyvät selvästi. Sitten vielä tarkistettiin että kaikki pölkkyt olivat vaaterissa ja oikean matkan päässä toisistaan. Tämä työvaihe kestää pitkään ja se kannattaa tehdä hyvin, sillä siitä riippuu myöhempien työvaiheiden onnistuminen.

Väkeä alkoi tippua paikalle ja kun kaikki olivat saapuneet kuuden jälkeen, käytiin läpi miten rossipohja oli rakennettu. Myös ensimmäistä hirttä alettiin kuoria ja Valokettu oli aikaisemmin mitannut hirsien tyvi- ja latvamitat, jotta tiedettäisiin tarvittavien hirsien lukumäärä ja jotta hirsien valitseminen olisi helpompaa. Hirsiä oli yhteensä 59 kappaletta 2,5 metrisiä. Hirret olivat kokonaisia tukkeja, joista myöhemmin pätkittiin 2,3 metrin hirsiiä. Pohjimmaisena käytimme paksuimpia.

Sitten oli vuorossa alimpien kolmen hirren halkaisu: Hirrestä mitattiin keskikohta ja piirrettiin vatupassilla suora viiva tyveen ja latvaan. Sitten värinauhalla napsautettiin viiva näiden kahden viivan välille. Lopuksi sahattiin viivaa pitkin hirsii kahtia.

Lopetimme illalla kuuden seitsemän maissa, söimme ja kävimme saunomassa. Menimme kaikki aikaisin lopen uupuneina nukkumaan.

Tiistai

Osa porukasta meni marjaan Valoketun ukin kanssa ja osa jäi veistämään ensimmäisiä hirsiiä. Pari kiertokoululaista tekivät vielä kaksi veistopukkaa lisää.

Hirsien tyvi- ja latvaosiin piirrettiin pystysuorat viivat, joiden väli oli 13 cm ja jotka olivat täsmälleen yhtä kaukana keskikohdasta. Sitten vatupassilla ja suorakulmalla piirrettiin noin 20-30 cm päähän merkit ja ne yhdistettiin viivoilla kahteen ensimmäiseen viivaan. sitten moottorisahalla tai kirveellä veistettiin pyöreät sivut näiltä kohdin suoriksi.

Ennen ensimmäisten salvosten piirtämistä ja veistoa, kävimme läpi valoketun ukin veistämää pyöröhirsiaittaa ja sen salvoksia. Ihastelimme myös navetan hammassalvosta. Salvokseksi kammiin tehtiin lohenpyrstö seuraavalla tavalla: ensiksi sahasimme hirren kulmat vinoiksi ja piirsimme vinosta reunasta 13 cm päähän samansuuntaisen vinon viivan. Kauimmainen salvoksen kulma oli 8 cm korkuudella ja siitä kaksi seuraavaa olivat sentin alempana. Lähin kulma oli taas näitä kahta nurkkaa sentin alempana. Lohen pyrstö on hyvä nurkka, sillä se estää hirren liikkumisen joka suunnasta.

Kun kaikki viivat oli piirretty ja tarkastettu niiden oikeellisuus, salvos veistettiin joko moottorisahalla tai sitten sahattiin pokasahalla ja kolkuteltiin taltalla tai kirveellä. Kaikki lyijykynäviivat tuli näyttää näkyviin, eikä niitä saanut sahata piiloon. Suorasivuisella esineellä tarkistettiin ettei salvos kanna keskeltä vaan reunoista. Tämän takia salvoksen pinnoista tehtiin muutaman millin koveria.

Illalla kävimme taas saunassa, jonka jälkeen söimme ja pidimme vihdoon [kehrän](#). Kehrä oli erittäin tunnelmallinen ja jatkui myöhään yöhön. Vaikka lopussa kaikki olivat väsyneitä, niin silti kaikki kuuntelivat tarkkaavaisina ja kiinnostuneina toisten puheenvuoroja.

Keskiviikko

Veistimme loput pohjakerroksen hirret samalla tavalla. Kaikki osanottajat olivat erittäin aktiivisia ja toimelijaia. Osa kuori uusia hirsiiä, osa teroitti Vuohikon opastuksella työvälineita, osa piirsi ja osa

veisti hirsii. Kaikille löytyi mielekästä tekemistä. Tavoitteena oli että kaikki halukkaat veistäisivät yksin tai pareittain yhden hirren alusta loppuun.

Nuorin kiertokoululainen (noin 12 vuotta) kuori välillä hirsii ja välillä jahtasi sisiliskoja lautapinon luona. Yhden sisiliskon hän saikin kiinni mutta päästi sen sitten vapaaksi seuraavana päivänä. Illalla "ope" ja eräs toinen kiertokoululainen lähtivät pois ja me muut kävimme taas saunassa. Kehää emme kokeneet nyt tarpeelliseksi pitää kun osa oli jo lähtenyt pois.

Torstai

Tällä kertaa nukuimme hieman myöhempään ja menimme porukalla ukin kanssa marjaan. Saimme jokainen melkein 10 litraa mustikoita ja osa sai rasiällisen lakkojakin. Olimme marjassa yhteensä noin neljä tuntia. Lopulta tullessa olimme nälkäisiä ja väsyneitä, eikä ruoan ja levon jälkeen ehtinyt enää jatkaa eilisen päivän hirrenveistoa. Putsasimme marjat ja kävimme taas saunomassa.

Perjantai

"Ope" oli keskiviikkona ennen lähtöään neuvonut tarkasti Valoketulle hirsien välisen varauksen piirtämisen. Nyt Valokettu veisti ensimmäisen hirren, joka jäi viimeistelyä vaille. Pari muuta veisti viimeistä ensimmäisen kerroksen hirttä, joka sopi mainiosti paikalleen. Rakoja tuli jokaiseen hirteen enemmän tai vähemmän, mutta mitään isompaa virhettä ei kiertokoulussa tapahtunut. Ainoa "onnettomuus" oli kun Valokettu varausta piirtäessään vahingossa sohaisi varalla reiteensä pienen haavan.

Siivosimme talon lähtökuntoon ja lopulta lähdimme kukin takaisin koteihimme eri puolille Suomea.

Yhteenveto

Saimme tehtyä ensimmäisen hirsikerroksen ja lisäksi ensimmäisen varalla piirretyn hirren, joten tavoitteemme toteutui mainiosti! Kaikki oppivat hirsirakentamisen perusteita. Nyt vain tarvitsee harjoitella taitoja, jotta salvoksista ja varauksista saisi mahdollisimman tiiviitä.